

Najaarsnotitie 2022

Twiske-Waterland

Najaarsnotitie

Deze najaarsnotitie is opgesteld op basis van de voorlopige cijfers tot en met 31 juli 2022. Doordat is begroot tot de bovengenoemde periode bestaan de cijfers voor een deel uit inschattingen over de rest van het jaar 2022.

Ontwikkelingen

Bezoek gebieden

Tijdens de coronapandemie waren de bezoekersaantallen beduidend hoger dan normaal. Als reden werd geconcludeerd dat reisbeperkingen naar het buitenland debet waren. Inmiddels zijn de beperkingen voorbij en keert –naar het zich laat aanzien– het aantal bezoeken aan de recreatiegebieden weer terug naar een niveau van vóór de crisis. Een van de graadmeters daarvoor is het aantal betalende bezoekers dat de slagbomen van het Twiske passeert. De parkeerinkomsten waren tot en met augustus plm. €50.000 lager dan op dezelfde tijd vorig jaar. Van het gebruik van fiets-, wandel- en vaarroutes zijn nog geen indicaties te geven. Tellingen via GPS op wandelroutes gebeurt vooralsnog alleen op het Noordhollandpad. Die gegevens zijn nog niet geanalyseerd.

De zwemwaterkwaliteit was eveneens van invloed op het bezoek. De warmte droeg vroeger dan anders bij aan algenbloei. Vanaf 19 juli werd dat met tussenpozen op alle stranden in het Twiske waargenomen.

Prijsstijgingen

De coronapandemie resulteerde voor het recreatieschap in extra kosten (afval en toezicht) en het wegvallen van exploitatie inkomsten. Daar werd al eerder over gerapporteerd. Het bieden van kwaliteit en zoveel mogelijk uitvoeren van de onderhoudsplanning waren evenwel opdracht van het bestuur. Door kostenbeheersing en in een aantal gevallen later uitvoeren van projecten is de verwachting dat de jaarrekening sluit met een positief resultaat.

De planning en de onderhoudsinspanningen in 2022 werden begroot op voortzetting van staand beleid. Daar kwam echter de plotseling grote inflatie tussendoor. Die leidde tot forse prijsstijgingen van specifieke producten zoals brandstof en constructiehout. De consumentenprijsindex voor goederen en diensten is in juni 2022 zelfs gestegen tot 8,6%. De begroting, een jaar eerder vastgesteld, voorziet daar uiteraard niet in en er zijn geen signalen dat de prijzen zullen dalen naar bijvoorbeeld het niveau van vorig jaar.

De prijsstijgingen van met name brandstoffen, energie, constructiehout en staal werken door in de kosten voor leveranties en werkzaamheden die aannemers voor het recreatieschap uitvoeren. Ook directe kosten als bijvoorbeeld de brandstofkosten, nodig voor het houden van toezicht in de recreatiegebieden nemen toe.

Door uitvoeringsorganisatie RNH worden in 2022 geen tussentijdse tariefstijgingen door gevoerd voor haar inzet en dienstverlening. Voor 2023 zijn tariefaanpassingen echter onvermijdelijk en zullen die worden voorgelegd bij de begrotingswijziging in het voorjaar.

Schaarste van mensen, materieel en materialen

Naast de loon- en prijswijzigingen, ondervinden de voorbereiding en uitvoering van projecten en reguliere onderhoudswerken last van beperkte beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel en bouwmaterialen. De krapte op de arbeidsmarkt maakte het inhuren van de juiste adviesbureaus, ingenieursbureaus en aannemers moeilijker. Hierdoor stagneren die voorbereiding en uitvoering waardoor moet worden gekozen om hoger gekwalificeerde mensen in te huren, later te starten of uitstellen van de werken of in de tijd te spreiden. Hierna wordt daar uitgebreider bij stilgestaan. Schaarste treft ook de prijzen en geplande vervanging van bedrijfsmiddelen. Voor de bedrijfsvoering van het recreatieschap heeft dat vooralsnog geen gevolgen in 2022.

Overige ontwikkelingen risicoparagraaf

In de risicoparagraaf (bijlage 1 van de begroting '22) werden drie elementen als grootste risico's gezien:

- Ontwikkelingsonzekerheid door veranderende maatschappelijke perceptie;
- Ambigue regelgeving;
- Niet doorgaan van grootschalige evenementen.

Geen van drie hebben zich zodanig gemanifesteerd dat die in 2022 tot kosten hebben geleid. Met betrekking tot ontwikkelingen is te melden dat in de naast eerdere college-bereidheid tot medewerking aan ontwikkeling van een minicamping bij Twiskehaven, de raad van de gemeente Oostzaan een Omgevingsvisie voorgelegd krijgt waarin medewerking mogelijk wordt. Natuuronderzoeken moeten uitwijzen of en onder welke voorwaarden kan worden meegewerkt aan het initiatief.

Tegenstrijdigheid in regelgeving werd voorzien in de onder meer interpretatieruimte in regels en bevoegdheden. Die waren in de jaren hiervoor meermalen aanleiding voor klachten, verzoeken om handhaving en Wob-procedures. Tot heden is het bij protest en klachten, met name over evenementen gebleven.

De evenementen konden dit jaar doorgang vinden. Wel heeft ID&T aangegeven het te laten bij de 13^e editie van Welcome to the Future. Het evenement komt niet meer terug op de Hogelkamp. De organisatie had enerzijds te kampen met personeelstekort en anderzijds met een groeiende aversie tegen evenementen in het Twiske in zijn algemeenheid. De inschatting is dat vergunningverlening steeds onzekerder wordt door procedures. Afbreukrisico's worden zo te groot voor de organisatie.

Van de andere risico's, genoemd in de risico-analyse (bijlage 1 van de begroting '22) is niet te verwachten dat die zich nog voordoen, dan wel optreden met een vermeldenswaardige omvang.

Andere externe ontwikkelingen

Op 20 december 2020 werd een eerste versie van het **Uitvoeringsprogramma** vastgesteld voor de uitvoering van de ambities van Twiske-Waterland. De inhoud van

het programma is samengesteld op basis een inventarisatie van onder andere gemeentelijke programma's.

Het Uitvoeringsprogramma bevat inmiddels een groslijst van 79 projecten die horen bij de taken en rollen van het schap. Voor de realiseerbaarheid wordt echter een voortschrijdend vierjarenplan met 20 projecten gehanteerd. Voor elk van de projecten is een bestuurlijk trekker benoemd. Volgend op de bestuurswisselingen na de gemeenteraadsverkiezingen, worden de trekkersrollen in het najaar opnieuw verdeeld. Aan de hand van de voortgang van de uitvoering van de projecten die elk najaar wordt geëvalueerd, wordt in de najaarsvergadering besloten over de inhoud en aanvulling van het vierjarenplan. De evaluatie wordt tevens benut voor de opbouw van de Kadernota en de voorbereiding van de meerjarenbegroting en eventueel begrotingswijziging.

Van andere externe ontwikkelingen die in 2022 van invloed zijn op het functioneren van de gebieden en de gemeenschappelijke regeling, zijn de belangrijkste:

- Gevolgen **wetswijzigingen voor gemeenschappelijke regeling** en organisatie
Op 14 december 2021 heeft Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen om de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) te wijzigen. De wetswijziging trad in werking op 1 juli 2022. Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding moeten de gemeenschappelijke regelingen aan de gewijzigde Wgr zijn aangepast. De voorbereidingen daarvoor en afstemming met de andere recreatieschappen en hun participanten is gestart;
- Vernieuwen **erfpachtcontracten** SBB incl. recreatiezoning:
De recreatieschappen Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland en Spaarnwoude hebben met Staatbosbeheer gesproken over het gezamenlijk belang én verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA. Vanuit dit belang worden dit jaar afspraken gemaakt die de langjarige samenwerking bekrachtigen én de opmaat zijn naar verlenging van de lopende erfpachtcontracten. Na raadplegen van onder meer de raden en

staten zullen de afspraken en zonering die daarbij hoort, in het komende voorjaar worden vastgesteld;

- Dat heeft inmiddels geleid tot concepten van een zoneringskaart voor het Twiske en overeenstemming over mogelijk gebruik binnen de onderscheiden zones. De overeenstemming is een private afstemming die voor realisering altijd nog publiekrechtelijke toestemming nodig heeft;
- Sturing en communicatie **samenhangende projecten Uitvoeringsprogramma**
Op het thema zonering wordt in het komende jaar een aantal producten opgeleverd. In het najaar van 2021 werd samenhang tussen projecten 1, 2, 3 en 20 van het Uitvoeringsprogramma al geduid. Besloten is daarom het proces van totstandkoming van deze producten, de communicatie daaromheen en de samenhang te laten begeleiden. Daarvoor werd een tijdelijk bestuurlijk trekkerschap op de thema's natuur/ecologie en recreatie/toerisme ingesteld met de bestuurders El Ksaihi en Hegger;
- Beheersbaar maken **ganzenproblematiek**
In eerdere jaren werd het beheren van de ganzenpopulatie op grondgebied van het recreatieschap bestuurlijk steeds afgehouden. Inmiddels groeit de populatie zodanig dat niet alleen in het Twiske het probleem met vraat en waterverontreiniging door de uitwerpselen een rol speelt. Voor de omgeving speelt mee dat het kunnen vluchten naar gebieden waar niet wordt gejaagd, het succes van elders uitgevoerde beheermaatregelen verminderd. Daarmee nemen kosten die de provincie maakt voor het beheer en onder meer gewasschadevergoeding telkens toe. De Faunabeheereenheid (FBE) heeft inmiddels een gemotiveerd verzoek gedaan om ook op grondgebied van het Twiske de populatie te mogen beheren.

Voortgang acties uit accountantscontrole

Bij de accountantscontrole over 2021 zijn enkele aanbevelingen gedaan om de financiële bedrijfsvoering te verbeteren. Onderstaand wordt kort aangegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot deze aanbevelingen:

- **Actualisatie aanbestedingsproces**
Met ondersteuning van stichting RIJK is een gewijzigde Aanbestedingsrichtlijn opgesteld. Deze is besproken met de meest frequente gebruikers/medewerkers. Enkele details worden momenteel nog uitgezocht, zodat de stukken eind 2022 klaar zijn om begin 2023 in de schapsbesturen behandeld te worden. Ook wordt nu met ondersteuning van stichting RIJK gewerkt aan een inkooptoolbox, die toepasbaar wordt gemaakt voor de recreatieschappen. Tot slot is het plan om te gaan werken met algemene inkoopvoorwaarden, waarbij wordt gedacht aan het overnemen van de VNG voorwaarden.
- **Factuurproces / vierogenprincipe**
De factuurafhandeling is medio 2021 gedigitaliseerd in het programma Spend Cloud. In 2022 is in Exact Synergy het vierogenprincipe digitaal ingericht voor het aanmaken en/of wijzigen van crediteuren. Ook voeren de controllers, bij het controleren van de factuurafhandeling in de Spend Cloud voorafgaand aan de betaling, steekproefsgewijs een check uit op de juistheid van het bankrekeningnummer.
- **Autorisaties financieel systeem**
Dit jaar is de nodige aandacht besteed aan de processen rondom autorisaties. Om te beginnen zijn autorisaties aangescherpt. Zoals hiervoor is aangegeven, is voor het beheer van crediteurgegevens het werkproces aangepast. En het

aanscherpen van het proces rondom het betalingsverkeer via de bank zal in het najaar van 2022 zijn afgerond.

- **BBV proof jaarstukken**

De opzet en indeling van de jaarrekening is met ingang van boekjaar 2021 vernieuwd. Accountant IPA Acon geeft aan dat deze is verbeterd en dat deze voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften conform het BBV.

- **Rechtmatigheidsverantwoording**

Tot het einde van 2022 geeft de externe accountant nog een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Door een wetswijziging is dit vanaf 2023 belegd bij het dagelijks bestuur. Dit betekent dat voortaan het dagelijks bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening moet opnemen. Samen met de accountant is daarvoor een plan van aanpak opgesteld. In de laatste bestuursronde van 2022 worden voorstellen gedaan om het normenkader, de gewijzigde controleverordening en de gewijzigde verordening financieel beheer vast te stellen. Daarbij wordt gevraagd om aanvullende middelen beschikbaar te stellen, zodat de verplichte rechtmatigheidsverantwoording structureel is ingebed in de bedrijfsvoering van het recreatieschap.

Voortgang incidentele inspanningen

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Het merendeel van de incidentele inspanningen in 2022 komt voort uit het Uitvoeringsprogramma. De voortgang van de belangrijkste processen en projecten is als volgt:

- Project 1 en 4: Uitvoeren **natuuronderzoeken en herijken beheerplannen**

Naast de inventarisaties die telkens worden gedaan ten behoeve van vergunningsaanvragen voor het houden van evenementen, was er behoefte om beheeradviezen in te winnen en de ecologische kennis te vergroten van de minder intensief gebruikte delen van het Twiske. Het ecologisch beheerplan op basis van de in opdracht van het recreatieschap uitgevoerde inventarisaties, werd 21 april aan de stakeholders en op 11 mei 2022 aan het bestuur gepresenteerd. De uitkomsten van het ecologisch onderzoek onderschrijven de bestaande beheeraanpak. Een aantal praktische aanbevelingen uit het onderzoek is inmiddels uitgewerkt in het beheer van het recreatieschap:

- Beter benutten mogelijkheden ecologisch slootbeheer;
- Afplaggen 8 hectare rietgrasland (project natuurherstel);
- Verbreden overjarige rietstroken in de Belt door aangepast rietbeheer;
- Gedifferentieerd maaibeheer t.b.v. het ontstaan van ruigteveldjes;
- Aangepast maaien/hooien en afvoeren van bermgras;
- Verjongen bosvakken ten behoeve van kruidlagen;
- Verschralen bermen en uitgesteld maaien na de bloeiperiode;
- Uitvoering geven aan ander beheer bosranden.

Het natuurherstelproject is inmiddels gestart loopt door in 2023.

Daarnaast zijn de onderzoeksgegevens door de provincie het in haar opdracht werkende onderzoeksbureau benut als input voor het herijken van de zonering en het **Natura2000 beheerplan** IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske (IVOT). Provincie Noord-Holland herziet dit plan eens in de 6 jaar. Eind 2022 moet de provincie besluiten over vaststelling van het Natura2000 beheerplan IVOT.

- Project 7: **Heropening Schanszichtpad**

Het Schanszichtpad is een bestaande wandelroute van 1100 m lang, parallel aan de Zaanse Schans. Het pad is in het broedseizoen (van 15 maart tot 15 juni) gesloten. Eigenaar Staatsbosbeheer had in de afgelopen jaren onvoldoende middelen om onderhoud uit te voeren waardoor de

begaanbaarheid in gevaar kwam. Om reden van de veiligheid van bezoekers sloot Staatsbosbeheer het Schanszichtpad 3 jaar geleden af. Een projectplan werd opgesteld voor de vervanging van de bruggen en heropening van het pad. Dat gebeurde in overleg en met medewerking van Staatsbosbeheer, Provincie Noord-Holland, gemeente Zaanstad, de stichting Kalverpolder, de stichting Zaanse Schans en de vereniging Zaanse Molen. Uitvoering is dit najaar gestart en de heropening is gepland vóór het broedseizoen 2023

- Realisatie **TOP Purmerend en uitbreiding wandelnetwerk** in Purmerend
De gemeente Purmerend realiseerde in 2022 een viertal wandelroutes in de stad, samen met het Routebureau, de plaatselijke VVV's en Bureau Toerisme Laag Holland. Voor aansluiting op de regionale vaar-, fiets- en wandelnetwerken wilde de gemeente graag een Toeristisch Overstappunt (TOP) plaatsen in de stad. De locatie voor deze TOP (Beemsterburgwal) kwam tot stand na medewerking en cofinanciering van de provincie. Het project werd in september jl. opgeleverd.
- De **Zwerfafvalcampagne**
De vijf recreatieschappen hebben de afgelopen twee zomers gezamenlijk een zwerfafvalcampagne georganiseerd. Aanleiding was de enorme afvalpiek in het uitzonderlijke coronajaar 2020. Door de aandacht van lokale media, kwamen in totaal bijna 600.000 personen met de bewustwordingscampagne in aanraking. De ervaring is dat het heeft gewerkt.
- Verbetering **waterkwaliteit Doesstrand**
De zwemwaterkwaliteit van de Speelsloot, Vennegatstrand en Doesstrand was steeds meer een punt van zorg. Van de Speelsloot en het Vennegat zijn eerder al de onderwaterbodems van de sliblaag ontdaan en de stranden van schoon zand voorzien. Voor beluchting en doorstroming werden stuwen en pompen geplaatst. Het resultaat van de maatregelen is positief.
De pomp voor het Doesstrand is mede gefinancierd door de provincie en het hoogheemraadschap en deze zomer geplaatst. De locatie is zo gekozen dat het niet meer nodig is om water uit hoger gelegen peilvakken te gebruiken

voor doorspoeling. Ook voor de waterconservering in het Twiske is dat een voordeel. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over de kwaliteitsontwikkeling.

- Project 9: Recreatieve **meekoppeling verzwaring Markermeerdijken**
Met de verzwaring en verbreding van de Markermeerdijken worden bestaande recreatieve voorzieningen aangepast en nieuwe aangelegd. Het recreatieschap is actief betrokken bij afspraken over aanleg, materiaalkeuzen en vormgeving. Vooraf heeft het recreatieschap zich moeten committeren aan het duurzaam in standhouden van die voorzieningen. Daarvoor werd reeds een afkoopsom voor de eerste 10 jaar onderhoud toegezegd. Er is samenhang tussen de projecten 9 met 10, 11 en 12 van het Uitvoeringsprogramma
- Project 20: **Recreatief Netwerk** (Grid) en buitenpoorten
Het project Recreatief Grid komt voort uit het perspectief Amsterdam Wetlands en is opgenomen in het interbestuurlijk programma vitaal platteland Laag Holland (IBP-vp). Twiske-Waterland is projecttrekker, mede namens Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Doel van het project Recreatief Grid is het opleveren van analyses, uitgewerkte voorstellen en (mede)realiseren van routes om de toenemende druk van recreatie en toerisme binnen de regio in goede banen te leiden. Eerder werd een netwerkbijeenkomst georganiseerd.
De 90% versie van de rapportage Recreatief Netwerk Laag Holland wordt dit najaar voor reactie toegestuurd aan de participanten van Twiske-Waterland en het RAUM en aan de betrokken stakeholders: natuurbeheer organisaties, Vereniging agrarisch natuur- en landschapsbeheer Water, Land en Dijken, regionale en lokale destinatie marketing organisaties, landelijke belangenbehartigingsorganisaties fietsen (landelijk Fietsplatform), wandelen (Wandelnet), varen (Waterrecreatie Nederland) en de ANWB.

- Er is samenhang met de projecten 2 en 3 van het Uitvoeringsprogramma en de onderhandelingen over de erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer
- **Omvormen van de Marsen tot zorgboerderij**
Het recreatieschap heeft na diverse pogingen in de afgelopen 10 jaar een geschikte partij gevonden die De Marsen conform het bestemmingsplan wil ontwikkelen tot een woonzorglocatie met dagbesteding. Een van de voorwaarden is dat de huidige dagbesteding voortgezet kan worden. Om die reden worden ouders en verzorgers van de jongvolwassenen die er dagbesteding krijgen, tijdens het voorbereiden op de hoogte gehouden. De geselecteerde zorgontwikkelaar overlegt met de huidige gebruiker over continueren van de dagbesteding. Inmiddels loopt het proces van vergunningverlening bij de gemeente Landsmeer
  - **Aanleg E-bike themaroute OerIJ**
In totaal maar liefst 115 km bedraagt de totale lengte van de nieuwe E-bike themaroute 'Langs de Oevers van het OerIJ'; een initiatief van de Stichting OerIJ. De route is beschreven in vijf trajecten waarmee het verhaal wordt verteld van de mens en zijn bijzondere relatie met het water; als vijand en als bondgenoot. In 2023 volgt de fysieke inrichting van de route als streekroute in opdracht van vier recreatieschappen, waaronder Twiske-Waterland, met subsidie van de provincie. Het Routebureau voert deze werkzaamheden uit
  - **Verbeteren vaarroutes en aanlegplaatsen** Oostzaan en Wormerland
Voor verbetering van het sloepen- en kanonetwerk in de gemeenten Oostzaan en Wormerland heeft overleg plaatsgevonden over de financiering. Aan het recreatieschap wordt gevraagd een financiële bijdrage te leveren, aanvullend op de bijdrage van gemeenten en subsidie van de Provincie Noord-Holland. Met dit project wordt groot onderhoud/vernieuwing van bestaande aanlegplaatsen geregeld en wordt één nieuwe openbare aanlegplaats in het Oostzanerveld gerealiseerd. Er is samenhang met de voorgestelde projecten 40 en 53 van het Uitvoeringsprogramma

- Het **project Natuurherstel** gaat later van start vanwege het verkrijgen van vergunning. De kosten (te dekken uit de reserve) die in 2022 gemaakt zouden worden schuiven deels door naar 2023. De toegekende subsidie kan eveneens later worden gedeclareerd.
- **Pilot defosfateren** Het optreden van algenbloei wordt deels veroorzaakt door nutriënten in het oppervlaktewater. Voor zuivering van dat water is een aantal mogelijkheden voorhanden. Overleg met het hoogheemraadschap is gaande om een experiment uit te voeren met een ijzerzandfilter. Een goed controleerbare locatie zou in het Twiske kunnen liggen. Een locatie wordt gezocht, rekening houdend met de natuurlijke waarden.

Voortgang reguliere bedrijfsvoering

In de afgelopen zomer zijn de hitte en droogte wel het meest in het oog gelopen. Volgens de nationale hittestresskaart kan de gevoels temperatuur tussen de woonomgeving en de bossen van het Twiske op een hete zomerdag wel tot 15 graden verschillen. Veel omwonenden van onze recreatiegebieden zochten daar dan ook **verkoeling** om te ontsnappen aan de hitte van de bebouwde omgeving. De droogte had vanzelfsprekend ook effect voor het **waterbeheer**. Vanaf half augustus heeft het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier 450 km droogte gevoelige keringen gecontroleerd. Het algemene beeld van de dijken was vrij goed. Ook de waterkwaliteit werd daardoor beïnvloed. Op diverse plekken was volgens het waterschap sprake van overmatige groei van waterplanten, blauwalg en soms botulisme en vissterfte of vis in nood. Vanaf 19 juli werd op verschillende stranden in het Twiske blauwalg geconstateerd. Waarschuwingborden op de 8 officiële zwemwaterlocaties informeerden waar nodig de recreanten over de actuele kwaliteit van het zwemwater. Voor het gebied van het hoogheemraadschap zijn geen beperkingen opgelegd om water in te laten. Voor handhaving van het waterpeil in het Twiske kon dus voldoende water worden ingelaten.

Programma 2. Beheer en onderhoud

Van het beheer- en onderhoudsprogramma is te melden dat het op schema ligt.

Enkele details van het onderhoudsprogramma:

- Er hoeft dit jaar minder te worden uitgegeven aan beheer van vastgoed en **onderhoud van gebouwen**.
- Door verschuiving van **inzet van toezichhouders** naar de weekenden, werd door hen minder inzet gepleegd op onderhoud
- De **parkeerinkomsten** bedragen weeliswaar minder dan dezelfde periode van 2021, maar nog steeds € 75.000,- meer dan (conservatief) begroot.
- Ter plaatse van de stuw (knoop punt 16) werd het **brugdek vervangen**;
- Op de **ruiterpaden** in het Purmerbos werd groot onderhoud uitgevoerd
- Een tiental losse **picknicsets** werd verspreid door het gebied bijgeplaatst. Gekozen werd voor de losse opstelling omdat bij het publiek behoefte bleek aan eigen keuzen voor de plaatsing: schaduw, groeps grootte. Een succes.
- **Intensivering beheer** Het beheerniveau in het Twiske werd conform bestuursbesluit met ingang van 2022 op een drietal punten geïntensiveerd: aangepast maai-beheer om biodiversiteit te bevorderen; vaker reinigen toiletvoorzieningen en vaker verwijderen van ganzenpoep op stranden, zonen en ligweiden. Het maai-beheer is o.m. gestoeld op het ecologisch beheerplan. De reinigingsactiviteiten zijn geïntensiveerd, deels op basis van aanbevelingen uit het waarderingsonderzoek.
- Na een uitvraag aan het publiek werd een **speeltoestel** vervangen bij de Speelsloot. In het grootste deel van de reacties is de voorkeur gegeven aan het ontwerp van een vliegtuig met starttoren. Die zijn dan ook gerealiseerd.

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Door verschuiving van aandacht door de toezichthouders naar de weekenden waren zij minder inzetbaar voor beheerwerkzaamheden. Op de drukste dagen werd extra personeel ingehuurd.

...

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

De ambitie in dit verband is het borgen van begrotingsevenwicht op de lange termijn met voldoende ruimte voor investeringen in het uitvoeringsprogramma.

Het vervolmaken van de in 2020 ingezette financiële transitie en aandacht voor omgevingsmanagement, participatie en communicatie verlopen volgens plan

Andere bijzonderheden van de afgelopen periode:

- Per 1 januari deed het **bestuursbureau recreatieschappen** haar intrede. Afgesproken is dat in het najaar van 2023 er een evaluatie plaatsvindt over de rol en het functioneren van het bestuursbureau.
- Naast het instellen van het bestuursbureau heeft het recreatieschap ook te maken met de in december 2021 vastgestelde **Wet gemeenschappelijke regelingen** (Wgr). De daaruit voortkomende verplichtingen dienen uiterlijk 1 juli 2024 in de gemeenschappelijke regelingen te zijn verwerkt. Voor de uitwerking is een ambtelijke werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van RNH, AC-leden en het Bestuursbureau, gestart met de uitwerking daarvan in voorstellen die aan de besturen en raden worden voorgelegd.
- In de **dienstverleningsovereenkomst** (DVO) inzake het bestuursbureau en de recreatieschappen die eind 2021 in de bestuurlijke routing zaten was in artikel 3, lid 5 opgenomen dat de overheadkosten **inclusief btw** worden gefactureerd en de werkelijke loonkosten exclusief btw. Dat is inmiddels niet correct gebleken. Dat betekent dat de btw bij-geraamd moet worden in de begrotingen van de schappen.

Financiële voortgang en prognose

Programma	Begroting na wijziging 2022			Prognose 2022			Verschillen tussen prognose en begroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	492.810	26.213	-466.597	289.256	8.185	-281.071	-203.554	-18.028	185.526
2. Beheer en onderhoud	2.594.629	1.059.962	-1.534.667	2.436.017	1.024.500	-1.411.517	-158.612	-35.462	123.150
3. Veiligheid en toezicht	249.960	-	-249.960	272.600	-	-272.600	22.640	-	-22.640
4. Bestuur en ondersteuning	469.741	-	-469.741	481.627	-	-481.627	11.886	-	-11.886
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	1.824	2.564.840	2.563.016	1.940	2.564.840	2.562.900	116	-	-116
Totaal voor bestemming	3.808.964	3.651.015	-157.949	3.481.440	3.597.525	116.085	-327.525	-53.490	274.035
	Toevoeging	Onttrekking	Totaal	Toevoeging	Onttrekking	Totaal	Toevoeging	Onttrekking	Totaal
Ad 5. Mutaties reserves	-	157.949	157.949	116.085	-	-116.085	116.085	-157.949	-274.035
Totaal na bestemming	3.808.964	3.808.964	-	3.597.525	3.597.525	-	-211.439	-211.439	-

Toelichting

Het totale saldo van de najaarsrapportage is € 274.035 positiever dan begroot. In plaats van een onttrekking uit de reserves van € 157.949 verwachten we een toevoeging aan de reserves van € 116.085. Dit is het resultaat van enerzijds lagere lasten van € 327.525 maar anderzijds ook lagere baten van € 53.490.

De belangrijkste wijzigingen per programma worden hieronder toegelicht.

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Bij programma 1 zijn de lasten € 203.554 lager dan begroot. Dit komt door:

- Het doorschuiven/afvoeren van diverse uitvoeringsprogramma projecten (€ 125.000). Hieronder is een overzicht opgenomen met de verschillen

- Het doorschuiven van het project 'digitale themaroutes' (€ 25.000). Dit project wordt niet uitgevoerd in 2022 maar zal doorschuiven naar 2023
- Minder inzet van het team ELG (Expertteam Locatie- en Gebiedsontwikkeling) op reguliere werkzaamheden dan begroot (€ 54.000)

Verder zien we dat de baten € 18.028 lager zijn dan begroot. Dit houdt verband met lagere kosten bij het UP project recreatief grid waardoor de subsidie van de provincie lager is.

UP Projectnummer	Projectnaam	Begroting na wijziging 2022	Prognose 2022	Verschillen 2022
2	Opstellen zoneringskaart Twiske; 'wat kan waar' voor recreatie en natuur, breder trekken en regionaal trekkerschap benoemen	15.000	26.794	11.794
3	Opstellen zoning recreatie Laag-Holland en specifiek het gebied van het recreatieschap	33.559	2.664	-30.895
4	Herijken beheerplannen op basis van natuuronderzoeken	21.054	-	-21.054
5	Zoeken aansluiting bij andere initiatiefnemers voor maatregelen bodemdaling en klimaatdoelstellingen	20.000	-	-20.000
6	Storytelling: Het verhaal van Twiske-Waterland te vertellen samen met promotie partners (storytelling)	15.000	-	-15.000
8	Overnemen recreatieve infrastructuur van Waterschap en gemeenten in alle deelnemende gemeentes	25.000	15.986	-9.014
9	Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken	19.734	34.459	14.725
12	Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam	20.000	55	-19.945
14	Verkenning stad-land verbinding Amsterdam – Waterland	10.614	-	-10.614
15	Verbeteren verbinding tussen Het Twiske en het Jagersveld / Jagersplas	10.000	-	-10.000
17	Zwemstrandjes ten noorden van Amsterdam	5.000	-	-5.000
19	Uitwisselen TOP's Purmerland en Purmerend	23.105	13.370	-9.735
Totaal UP		218.065	93.328	-124.737

Programma 2. Beheer en onderhoud

Bij beheer en onderhoud is er een positief saldo van € 123.150. Dit is gevolg van:

- Lagere lasten € 158.612. Dit jaar is er minder onderhoud aan gebouwen nodig (24.000). Ook is de reguliere inzet van met name team vastgoed en team toezicht op beheerwerkzaamheden lager geweest dan begroot (54.000). Aan de andere kant hebben intensivering van het beheerbeleid geleid tot kostentoeename van 30.000. Tenslotte is het project Natuurherstel later van start gegaan. De kosten die oorspronkelijke voor 2022 gepland stonden schuiven door naar 2023 (110.000)
- Lagere baten van € 35.462. Het hierboven genoemde project Natuurherstel wordt volledig gesubsidieerd, waardoor een groot gedeelte van de subsidie niet in 2022 maar in 2023 zal worden verantwoord (110.000). Dit betekent lagere baten (en ook lasten) in 2022. Aan de andere kant zijn de parkeeropbrengsten 75.000 hoger dan verwacht.

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Meer toezicht verschoven naar de avond en inhuur van MB-All leidt tot hogere lasten van € 22.640

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

In programma 4 zijn de kosten per saldo € 11.866 hoger dan begroot. Dit komt doordat de kosten van het bestuursbureau hoger uitvallen dan begroot.

Gevolgen voor de reserves

	Begroting na wijziging 2022	Prognose 2022	Verschillen prognose en begroting
Toevoeging algemene reserve	-	-	-
Onttrekking algemene reserve	-290.010	-4.294	285.716
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-11.681	-11.681
Toevoeging bestemmingsreserve verv. invest.	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve verv. invest.	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	137.617	137.617	-
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-5.556	-5.556	-
Totaal	-157.949	116.085	274.035

Het totaal van de bovenstaande wijzigingen in de programma's leidt tot een verwachte positieve mutatie in de reserves van € 274.035. In plaats van een onttrekking van € 157.949 verwachten we een toevoeging van € 116.085.

Rechtmatigheidsverantwoording

Tot en met 2022 geeft de externe accountant een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Door een wetswijziging is vanaf 2023 het dagelijks bestuur van het recreatieschap verantwoordelijk voor het zelf afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. In 2022 wordt daarom het werkproces ingericht om met ingang van 2023 te voldoen aan de wettelijke verplichting om als recreatieschap zelf verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties.

Materiële afwijkingen ten opzichte van de begroting per programma, beleidsmatig en/of financieel, moeten door het bestuur worden geautoriseerd. Als een wijziging niet in het jaar zelf is voorgelegd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag voor het betreffende programma strikt genomen onrechtmatig. Daarom worden de afwijkingen tijdig, en in elk geval in het begrotingsjaar zelf, aan het bestuur voorgelegd. Dit gebeurt in de vorm van de begrotingswijziging, separate bestuursvoorstellen en de najaarsnotitie.

Het recreatieschap streeft ernaar om begrotingsafwijkingen (fouten en onduidelijkheden) boven de grens van 3% van de totale lasten per programma te voorkomen.